

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ส่วนประกอบและลำดับคำในประโยค

ผู้สอน อาจารย์มธุมิศ สมานทรัพย์

เรื่องการร้อยเรียงประโยค

จำนวน ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๔.๑

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ม. ๔-๖/๒

ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายการสร้างประโยคในภาษาไทย
๒. วิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค
๓. ลำดับคำในประโยค
๔. สร้างประโยคให้มีความยาวมากขึ้น
๕. ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

สาระสำคัญ

ประโยคประกอบด้วย ภาคประธานและภาคแสดง บางประโยคอาจมีการเพิ่มคำหรือวลีเพื่อให้ใจความของประโยคชัดเจนขึ้นหรืออาจมีคำเชื่อมใจความของประโยคให้ต่อเนื่องกัน การลำดับคำในประโยคแสดงความสัมพันธ์ของคำในประโยคนั้น บางประโยคเมื่อลำดับคำเปลี่ยนไปจะทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปด้วย ประโยคสามารถเพิ่มรายละเอียดให้ยาวออกไปอย่างไม่จำกัด และสามารถตัดให้สั้นได้โดยแยกรายละเอียดออกไปเป็นประโยคย่อย จึงควรศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อช่วยให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้
 - ๑) ส่วนประกอบของประโยค
 - ๒) ลำดับคำในประโยค
 - ๓) ความยาวของประโยค
๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด
 - การจำแนก การสังเคราะห์ การประยุกต์/การปรับปรุง การประเมินค่า การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

ใบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓) ตรวจผลงานนักเรียน

๒. เครื่องมือ

๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก

คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี

คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้

คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- คำ กลุ่มคำ และประโยค สื่อความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

๒. ให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของคำ ครูอธิบายเพิ่มเติม จากนั้นนักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง

คำ เช่น (นก มด บ้าน) ครูบันทึกคำเหล่านั้นบนกระดาน จากนั้นนักเรียนช่วยกันขยายคำที่ยกตัวอย่างให้เป็นกลุ่มคำ (เช่น นกสีนวลตัวนั้น มดแดงตัวน้อย บ้านหลังใหญ่)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ให้นักเรียนฝึกใช้กลุ่มคำที่ยกตัวอย่างบนกระดานมาร้อยเรียงเป็นประโยคที่สมบูรณ์

เช่น นกสีนวลตัวนั้นกำลังจิกปลาตัวใหญ่

มดแดงตัวน้อยเกาะอยู่บนต้นมะม่วง

บ้านหลังใหญ่เป็นบ้านของคุณพ่อฉัน

๔. ให้นักเรียนศึกษาความรู้ เรื่อง ส่วนประกอบของประโยค ลำดับคำในประโยค ความยาวของประโยค แล้วร่วมกันสรุปความเข้าใจ

๕. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ ๑ ใบ แต่ละคนเขียนคำใดก็ได้ลงในบัตรคำ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๑๐ คน ประกอบคำให้เป็นประโยค เช่น ฉันรักเขา

กลุ่มใดเร็วที่สุดและถูกต้องได้รับรางวัล นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอประโยคหน้าชั้นเรียน พร้อมบอกส่วนประกอบของประโยค (ภาคประธานและภาคแสดง) แล้วลองลำดับคำในประโยคใหม่

เช่น เขารักฉัน

จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ถึงความหมายที่เปลี่ยนไปพร้อมตระหนักถึงคุณค่าการใช้ภาษาไทย

ให้ถูกต้อง

๖. นักเรียนนำประโยคของแต่ละกลุ่มมาฝึกแต่งประโยคให้มีความยาวเพิ่มขึ้น

เช่น เขาชอบไปเที่ยวทะเล

เขาและเธอชอบไปเที่ยวทะเลที่จังหวัดภูเก็ต

เขาซึ่งเป็นนักดำน้ำและเธอซึ่งเป็นเพื่อนสนิทชอบไปเที่ยวทะเลที่จังหวัดภูเก็ตทุกครั้ง
ที่มีเวลาว่างตรงกัน

๗. ให้นักเรียนทำใบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค แล้วร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ใบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค
ให้นักเรียนวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยคต่อไปนี้

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑. เขาคนนั้นเป็นเด็กชายยากจน						
๒. ลิงลพบุรีกินอาหารโต๊ะจีน						
๓. นักเรียนเขียนจดหมายลาภิก						
๔. ฉันเองทำดอกไม้ผ้ามานาน						
๕. แม่บ้านสมัยใหม่ซื้ออาหารสำเร็จ						
๖. พัดลมเครื่องใหญ่หมุนแรงมาก						
๗. เขานั้นแหละเป็นคนผิดมากที่สุด						
๘. ปราสาทองค์นี้มีอายุหลายร้อยปีแล้ว						
๙. เธอควรอ่านหนังสือทุกเช้า						
๑๐. เด็กชอบเล่นเกมออนไลน์						

ใบเฉลยกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค
ให้นักเรียนวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยคต่อไปนี้

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
๑. เขาคอนนั้นเป็นเด็กชายยากจน	เขา	คอนนั้น	เป็น	เด็กชาย	ยากจน	-
๒. ลิงลพบุรีกินอาหารโต๊ะจีน	ลิง	ลพบุรี	กิน	อาหาร	โต๊ะจีน	-
๓. นักเรียนเขียนจดหมายลาภิก	นักเรียน	-	เขียน	จดหมาย	ลาภิก	-
๔. ฉันเองทำดอกไม้ผ้ามานาน	ฉัน	เอง	ทำ	ดอกไม้	ผ้า	มานาน
๕. แม่บ้านสมัยใหม่ซื้ออาหารสำเร็จ	แม่บ้าน	สมัยใหม่	ซื้อ	อาหาร	สำเร็จ	-
๖. พัดลมเครื่องใหญ่หมุนแรงมาก	พัดลม	เครื่องใหญ่	หมุน	-	-	แรงมาก
๗. เขานั้นแหละเป็นคนผิดมากที่สุด	เขา	นั้นแหละ	เป็น	คน	ผิดมากที่สุด	-
๘. ปราสาทองค์นี้มีอายุหลายร้อยปี	ปราสาท	องค์นี้	มี	อายุ	หลายร้อยปี	-
๙. เธอควรอ่านหนังสือทุกเช้า	เธอ	-	ควรอ่าน	หนังสือ	-	ทุกเช้า
๑๐. เด็กผู้ชายชอบเล่นเกมออนไลน์	เด็ก	ผู้ชาย	ชอบเล่น	เกม	ออนไลน์	-

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๘. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- ประโยคประกอบด้วย ภาคประธานและภาคแสดง บางประโยคอาจมีการเพิ่มคำหรือวลีเพื่อให้ความหมายของประโยคชัดเจนขึ้นหรืออาจมีคำเชื่อมใจความของประโยคให้ต่อเนื่องกัน การลำดับคำในประโยคแสดงความสัมพันธ์ของคำในประโยคนั้น บางประโยคเมื่อลำดับคำเปลี่ยนไปจะทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนไปด้วย ประโยคสามารถเพิ่มรายละเอียดให้ยาวออกไปอย่างไม่จำกัด และสามารถตัดให้สั้นได้โดยแยกรายละเอียดออกไปเป็นประโยคย่อย จึงควรศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อช่วยให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการเรียนรู้

๑. บัตรคำ
๒. ใบกิจกรรม

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การร้อยเรียงประโยค

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

เรื่องการร้อยเรียงประโยค

จำนวน ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๔.๑

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ม. ๔-๖/๗

วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายหลักการร้อยเรียงประโยค
- วิเคราะห์การร้อยเรียงประโยคจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

สาระสำคัญ

หลักการร้อยเรียงประโยคมีการเชื่อมโยงประโยคให้มีความต่อเนื่องกันโดยใช้สันธาน การซ้ำคำหรือวลี เพื่อให้เข้าใจชัดเจน การละคำหรือวลี การแทนสิ่งที่กล่าวไปแล้วด้วยคำหรือวลีอื่นเพื่อให้ประโยคกระชับ ซึ่งการร้อยเรียงประโยคทำให้ประโยคซับซ้อนและสละสลวยยิ่งขึ้น การเรียนรู้หลักการร้อยเรียงประโยคจะสามารถนำความรู้ไปวิเคราะห์ประโยคให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

สาระการเรียนรู้

- ความรู้
 - หลักในการร้อยเรียงประโยค
 - การวิเคราะห์การร้อยเรียงประโยค
- ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด
 - การประเมินค่า การสรุปความรู้
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

หลักฐานการเรียนรู้

ใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจใบงาน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของการใช้ภาษาในนวนิยาย การใช้ภาษาในบทความหรือตำราวิชาการ และการใช้ภาษาในข่าว

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามแถวที่นั่ง แต่ละกลุ่มผลัดกันแต่งประโยครอบละ ๑ ประโยคให้มีเนื้อความต่อเนื่องกัน โดยครูมีประโยคเริ่มต้น ดังนี้

“ทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในแทบทุกด้าน...”

(ครูพิจารณาให้นักเรียนทำกิจกรรมนี้ตามเวลาที่เหมาะสม แต่ต้องให้ข้อความที่นักเรียนช่วยกันเขียนนั้นจบเนื้อความ ซึ่งอาจให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันแต่งประโยคประมาณ ๒ รอบ)

๓. เมื่อนักเรียนเขียนข้อความเสร็จแล้ว ให้ทุกคนอ่านและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขให้เนื้อความสมบูรณ์และภาษาสละสลวย ครูเขียนข้อความใหม่ที่นักเรียนช่วยกันแก้ไขบนกระดาน

๔. ให้นักเรียนเปรียบเทียบการใช้ภาษาของข้อความเดิมกับข้อความใหม่ว่ามีวิธีการเรียงเรียงแตกต่างกันอย่างไร ครูช่วยแนะนำเพิ่มเติม

๕. ให้นักเรียนศึกษาความรู้ เรื่อง หลักในการร้อยเรียงประโยคและการวิเคราะห์การร้อยเรียงประโยค แล้วร่วมกันสรุปความเข้าใจ ครูอธิบายเพิ่มเติม

๖. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน นำงานเขียนจากสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ครูมอบหมายให้หามาแลกเปลี่ยนกันอ่านภายในกลุ่ม จากนั้นเลือกงานเขียน ๑ เรื่อง เพื่อวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษา

๗. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาในงานเขียน ทุกกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๘. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ครูตรวจสอบผลงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๙. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักการร้อยเรียงประโยคมีการเชื่อมโยงประโยคให้มีเนื้อความต่อเนื่องกันโดยใช้สันฐานการซ้ำคำหรือวลีเพื่อให้เข้าใจชัดเจน การละคำหรือวลี การแทนสิ่งที่กล่าวไปแล้วด้วยคำหรือวลีอื่น เพื่อให้ประโยคกระชับ ซึ่งการร้อยเรียงประโยคทำให้ประโยคซับซ้อนและสละสลวยยิ่งขึ้น การเรียนรู้หลักการร้อยเรียงประโยค จะสามารถนำความรู้ไปวิเคราะห์ประโยคให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนรู้

๑. งานเขียนจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒. ใบงาน

การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมินใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ระดับคะแนน เกณฑ์การประเมิน	๔ (๑๐ คะแนน)	๓ (๙ คะแนน)	๒ (๗-๘ คะแนน)	๑ (๕-๖ คะแนน)
การวิเคราะห์และประเมินการใช้ ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	วิเคราะห์การใช้ภาษาได้ถูกต้องละเอียดทุกประเด็น มีการยกตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจชัดเจน	วิเคราะห์การใช้ภาษาได้ถูกต้องมีการยกตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจชัดเจน แต่ยังมองข้าม การใช้ภาษา บางแห่งไป	วิเคราะห์การใช้ภาษาได้ถูกต้อง มีการยกตัวอย่างประกอบ บางส่วน ในประเด็นที่ มั่นใจ และยังไม่มองข้ามการใช้ภาษา บางแห่งไป	วิเคราะห์การใช้ภาษาได้ถูกต้อง แต่วิเคราะห์ได้เฉพาะประเด็นที่ชัดเจนเท่านั้น

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)